

WERKPROCES EN PRIVACY PROTOCOL ONDERMIJNING

(herziene versie juni 2024)

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
1.1 Problematiek en noodzaak van de aanpak van ondermijning	3
1.2 Doel van dit protocol	
1.3 Herziening Werkproces en privacy protocol ondermijning	3
1.4 Taken en bevoegdheden betrokkenen gemeente	4
2. Het protocol: een overzicht.....	7
2.1 Procesfasen	7
2.2 Schematische weergave	7
2.3 Toelichting procesfasen.....	9
Fase 1: Ontvangst en verwerking van het signaal	
Fase 2: Eerste signaalanalyse	
Fase 3: Lokaal Informatie Overleg.....	
Fase 4: Lokaal Ondermijningsoverleg.....	
Fase 5: Aanpak tot resultaat.....	
Fase 6: Afsluiting en verwijdering gegevens	
Bijlage 1: algemene begrippen	19
Bijlage 2: checklist vaststellen ondermijning	21
Bijlage 3: dossierformulier	23
Bijlage 4: toelichting privacy checks.....	25
Bijlage 5: algemene privacy waarborgen	28

1. Inleiding

1.1 Problematiek en noodzaak van de aanpak van ondermijning

Bij georganiseerde ondermijnende criminaliteit is er sprake van verwevenheid tussen de onderwereld en de bovenwereld: criminelen maken gebruik van legale structuren voor de uitvoering van hun activiteiten en zo faciliteert de overheid ongewild criminaliteit. Een effectieve aanpak van ondermijnende criminaliteit vraagt om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet die ze tot haar beschikking heeft en samenwerkt met diverse ketenpartners, waarvoor het zogenoemde RIEC-samenwerkingsverband is opgericht.¹ Gemeenten hebben daarin een eigen taak.

Op basis van haar wettelijke taken en bevoegdheden beschikt de gemeente over informatie waarmee ondermijnende activiteiten in kaart kunnen worden gebracht. De gemeente heeft ook verschillende bestuursrechtelijke instrumenten die haar in staat stelt om, in samenhang met de kennis van de fysieke en sociale omgeving van de wijken, barrières op te werpen tegen ondermijnende activiteiten en zodoende deze te voorkomen dan wel te verminderen.

Gemeenten ontvangen langs diverse wegen signalen van ondermijnende activiteiten; van andere gemeentelijk organen of ambtenaren, van andere overheidsorganen of van burgers. Die signalen moeten worden gewogen en van context worden voorzien om te kunnen bepalen of de gemeente met een bestuurlijke aanpak moet optreden. Ketenpartners moeten worden betrokken of door middel van opschaling naar het RIEC of een integrale aanpak, dat wil zeggen een aanpak tezamen met andere bestuursorganen, aangewezen en zinvol is. In dit document zijn de daarvoor benodigde procesfasen uitgewerkt om die afwegingen te maken.

1.2 Doel van dit protocol

Het doel van dit Werkproces en privacy protocol (hierna: protocol is om de gemeente langs de vragen te leiden die moeten beantwoord wanneer zij binnengemeentelijke gegevens verwerkt ten behoeve van de aanpak van de bestuurlijke aanpak van ondermijning. Daarbij staat steeds voorop dat er een gemeentelijke taak of bevoegdheid moet zijn waarvoor de gegevensverwerking wordt overwogen.

Het protocol kent twee soorten waarborgen.

- Allereerst gaat het om meer **procesmatige randvoorwaarden**. De basisuitgangspunten bestaan uit:
 1. gefaseerdheid (voorkomen van bovenmatig gebruik van gegevens);
 2. transparantie (vaststellen van een protocol waarbij zichtbaar en inzichtelijk wordt met welk doel en op welke wijze de gemeente persoonsgegevens verwerkt);
 3. noodzaak (zicht krijgen op waar ondermijning binnen de grenzen van de gemeente aanwezig is)

Hierdoor worden alleen de gegevens gebruikt die voor de analyse en het plan van aanpak relevant zijn. De procesmatige waarborgen worden gevormd door de opzet van het protocol, zoals opgenomen en toegelicht in hoofdstuk 2.

¹ Zie de begrippenlijst voor een volledige definitie (bijlage 1)

- Daarnaast gaat het om **rechtmatigheidswaarborgen**. Toepassing van het protocol moet steeds in lijn zijn met privacy wet- en regelgeving. Zowel de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG (UAVG), alsook sectorale wetten stellen regels aan verwerking van persoonsgegevens. Het gaat daarbij veelal om abstracte normen, die in iedere specifieke casus moeten worden geïnterpreteerd en toegepast. Dit protocol biedt handvatten voor de analyse die steeds moet worden gemaakt. De rechtmatigheidswaarborgen zijn opgenomen als privacy checks en zijn toegelicht in hoofdstuk 2. Aanvullende privacy waarborgen zijn vastgelegd in bijlage 5.

Om de procesmatige randvoorwaarden en rechtmatigheidswaarborgen te kunnen garanderen is bij het opstellen van dit Hilversumse protocol grotendeels het *Model privacy protocol: handleiding binnengemeentelijke gegevensuitwisseling ten behoeve van de bestrijding van ondermijning* gevolgd.² Dit model privacy protocol is opgesteld door De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het model privacy protocol is opgesteld in opdracht van het Strategisch Beraad Ondermijning (SBO) en is besproken in een klankbordgroep waarin gemeenten, de VNG en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) hebben deelgenomen. Daar waar mogelijk en noodzakelijk is verdere invulling gegeven aan het document. Bijvoorbeeld omtrent externe gegevensuitwisseling in het kader van de RIEC-samenwerking.

1.3 Herziening Werkproces en privacy protocol ondermijning

Dit document *Werkproces en privacy protocol ondermijning* (hierna: het protocol) is een herziening van het eerder op 7 september 2022 vastgestelde protocol. Deze herziening vloeit voort uit de ingebruikname van het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK). Het VIK is een technisch hulpmiddel om basisregistraties niet langer elk afzonderlijk te bevragen op een subject, een object of een locatie en de verbanden daartussen in kaart te brengen. Het VIK maakt het mogelijk om die handelingen tot één zoekactie terug te brengen en het verband tussen de resultaten in beeld te brengen. Het gebruik van het VIK is tot dusver echter niet in het protocol verwerkt. Daarom is een herziening op dit onderdeel vereist. Dit leidt echter niet tot een wezenlijk andere werkwijze.

De herziening is aangegrepen om het document ook redactioneel aan te passen. Die redactionele aanpassing heeft ten doel om de overzichtelijkheid en leesbaarheid te vergroten.

1.4 Taken en bevoegdheden betrokkenen gemeente

Bij de aanpak van ondermijning zijn er diverse betrokkenen binnen de gemeente, met allen hun eigen taken en bevoegdheden. Bestuurlijke betrokkenheid is er bijvoorbeeld vanuit de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders (college van B&W). Daarnaast heeft elke medewerker van de gemeente een eigen taak en rol in de aanpak van ondermijning.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/20/tk-bijlage-model-privacy-protocol-binnengemeentelijke-gegevensdeling>

Taken en bevoegdheden burgemeester

De wettelijke taken en bevoegdheden van de burgemeester omvatten het volgende:

- handhaving openbare orde en bestrijding van overlast (art. 172 en 172a Gemeentewet), waarbij de politie onder zijn gezag staat (art. 11 Politiewet);
- handhaving openbare orde en bestrijden van overlast in geval van aan een pand gerelateerde drugscriminaliteit (art. 13b Opiumwet);
- bevoegdheden op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) op het terrein van openbare orde en veiligheid (art. 121 Gemeentewet);
- het opstellen en uitvoeren van een Integraal veiligheidsplan (IVP) met daarin doelen op het gebied van handhaving van de openbare orde, waaronder de aanpak van ondermijning (art. 39 Politiewet).

Taken en bevoegdheden college van B&W

De wettelijke taken en bevoegdheden van de burgemeester omvatten het volgende:

- vergunningverlening en toezicht en handhaving ten aanzien van diverse wetten: onder meer de Omgevingswet, de Alcoholwet en de Wet op de kansspelen;
- bestrijding van heling (art. 437 Wetboek van Strafrecht);
- taken en bevoegdheden met betrekking tot de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob), waarmee het bestuur in staat wordt gesteld om vergunningen te weigeren of in te trekken wegens:
 - ernstig gevaar dat de vergunning zal worden gebruikt voor het plegen van strafbare feiten of witwassen van gelden die zijn verkregen met strafbare feiten;
 - 'slecht levensgedrag' of 'schijnbeheer'.

Ook kan de Wet Bibob worden gebruikt bij het nemen van besluiten over:

- subsidieverlening;
- gunnen van overheidsopdrachten;
- aangaan van vastgoedtransacties.

Nog meer bevoegdheden

Instrumenten voor de bestuurlijke aanpak van ondermijning zijn ook te vinden in:

- Woningwet;
- Huisvestingswet (eventueel in samenhang met de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek);
- Participatiewet en/of Wmo 2015 (als het gaat om zorgfraude);
- Wet milieubeheer (bij het heffen van gemeentelijke belastingen ex art. 220 t/m 229 Gemeentewet).

Taken en bevoegdheden gemeentelijke medewerkers algemeen

Aangezien de bestuurlijke aanpak van ondermijning een taak is van de gemeente, dragen alle gemeentelijke medewerkers de verantwoordelijkheid om georganiseerde criminaliteit niet ongemerkt en onbedoeld te faciliteren, bijvoorbeeld door verlening van subsidies, vergunningen, uitkeringen, vastgoedtransacties, overheidsopdrachten en beheer van openbare ruimten.

Wanneer een medewerker kennis draagt van een misdrijf en die medewerker niet met de opsporing van dat misdrijf is belast is die medewerker op grond van artikel 162 Wetboek van Strafvordering in de

daarin genoemde gevallen verplicht om aangifte te doen bij de officier van justitie. Dit protocol richt zich echter uitsluitend op vermoedens van ondermijnende criminaliteit die dikwijls worden aangeduid als onderbuik- of niet-pluisgevoel. De medewerker heeft dan de taak om dat vermoeden te melden bij het bevoegd gezag van de gemeente.³ In Hilversum worden deze niet-pluis meldingen gedaan via de app Meld een Vermoeden waardoor deze meldingen op een centraal punt binnenkomen en door het cluster ondermijning worden behandeld. In het volgende hoofdstuk wordt besproken aan de hand van welke procesfasen zo'n melding wordt verwerkt en wie er betrokken zijn bij een binnengekomen signaal tot de aanpak daarvan.

³ Bij deze gegevensdeling is geen sprake van 'verder verwerken van gegevens' of 'verwerken voor een ander dan het oorspronkelijke doel' maar verwerken overeenkomstig de taak van de betrokken medewerker, dus het oorspronkelijke doel. Uitzondering is de ambtenaar die optreedt als zorgverlener met medische geheimhoudingsplicht.

2. Het protocol: een overzicht

2.1 Procesfasen

Bij ondermijning is het vaak niet onmiddellijk zichtbaar van welke specifieke regeling of wettelijke taak misbruik wordt gemaakt. Daarom is het essentieel dat signalen van ondermijning verrijkt en geanalyseerd worden voordat tot actie kan worden overgegaan.

De opwerking is noodzakelijk om de melding te complementeren en te kunnen waarderen. De analyse biedt de mogelijkheid om met minimale impact op de persoonlijke levenssfeer richting te geven aan eventuele vervolgstappen.

Het werkproces kent een zes fasen, te weten:

- 1) ontvangst en verwerking van het signaal;
- 2) eerste signaalanalyse;
- 3) Lokaal Informatie Overleg (LIO);
- 4) Lokaal Ondermijningsoverleg (LOO);
- 5) uitgebreide analyse en plan van aanpak tot resultaat;
- 6) afsluiting.

2.2 Schematische weergave

Fase 1: Ontvangst & verwerking signaal	Binnenkomst signaal	Via Meld Een Vermoeden of Meld Misdaad Anoniem (of anderszins)
	Verwerking	Vastlegging signaal in database en mappenstructuur
	Opwaardering & verificatie	Raadpleging eigen en open bronnen
	Routing	Doorgeleiding naar andere instantie of gemeentelijke afdeling als die verantwoordelijk is voor behandeling
	Weging 1	Is er sprake van een gemeentelijke taak, bevoegdheid of mogelijke toepassing van een bestuurlijk instrument?
	Weging 2	Bevindt het subject, object of locatie zich in gemeente Hilversum?
	Weging 3	Is er mogelijk sprake van ondermijning?
	Beslismoment 1	Is het signaal zwaar genoeg voor nader onderzoek?
<i>Privacy check 1</i>		
Fase 2: Eerste Signaalanalyse	Weging 4	Hit/no-hit check: welke nadere informatie binnen gemeentelijk domein is relevant?
	Weging 5	Uitkomsten alle wegingen in samenhang beoordeeld
	Beslismoment 2	Voldoende gewicht voor breder onderzoek?
<i>Privacy check 2</i>		

Mogelijke uitkomsten Fasen 1 en 2
→ Geen ondermijning: - zonder doorgeleiding; - met doorgeleiding naar andere instantie of afdeling → Wel ondermijning: - aanpak door cluster ondermijning - bespreking LIO en eventuele doorgeleiding naar andere afdeling (fase 3) - bespreking LOO en beoordeling RIEC-casus (fase 4) - verdere verrijking/uitgebreide analyse
<i>Privacy check 2</i>

Fase 3: Lokaal Informatie Overleg (LIO)	Bespreking LIO	Uitvraag informatie bij andere afdelingen van de gemeente in het LIO
	Weging 6	Aanpak door afdelingen of, na completering, doorgeleiding LOO?

Fase 4: Lokaal Overleg Ondermijning (LOO)	Bespreking LOO	Geschiktheid casus voor politie en/of integrale aanpak RIEC
	Weging 7	- monodisciplinaire aanpak gemeente of politie? - multidisciplinaire aanpak gemeente of politie? - integrale aanpak via het RIEC?

Fase 5: Aanpak tot resultaat	Indien actie door gemeente is vereist wordt een plan van aanpak opgesteld
<i>Privacy check 3</i>	

Fase 6: Afsluiting	Na afronding signaal of casus worden de gegevens gedurende de daarvoor geldende termijn bewaard. Na afloop van die termijnen worden de persoonsgegevens verwijderd. Gegevens die niet kunnen worden herleid naar een identificeerbaar natuurlijk persoon worden voor statistische- en analysedoeleinden bewaard.
-------------------------------	---

2.3 Toelichting procesfasen

Het proces van het signaleren en aanpakken van signalen van ondermijnende activiteiten verloopt met het oog op proportionaliteit en subsidiariteit in zes fasen zoals hierboven besproken en met de inzet in die fasen van een daartoe aangewezen functionaris(en) (hierna: de regisseur ondermijning en de informatievoordinator/analist ondermijning) die waarborgen dat de verschillende fasen ook op juiste wijze worden gevolgd.

Voor het vastleggen van de gemaakte afwegingen zijn velden opgenomen in het digitale intakeformulier van de database ondermijning.

In het kort komt de werkwijze volgens de zes fasen op het volgende neer: De intake en beoordeling van een binnengekomen signaal vormt het startpunt van het protocol (fase 1). Hieronder worden de verschillende fasen verder toegelicht. Daarbij geldt dat de beoordeling van een binnengekomen signaal het startpunt van het protocol vormt.

Fase 1: Ontvangst & verwerking signalen

Beslissingsbevoegd: informatievoordinator/analist Cluster Ondermijning

Een signaal kan uitsluitend binnenkomen via:

- een melding via Meld Misdaad Anoniem (MMA);
- een melding via Meld een Vermoeden (MEV);
- bij hoge uitzondering via e-mail of telefoon waarbij de melding alsnog wordt ingevoerd in MEV.

Medewerkers van de gemeente Hilversum maken uitsluitend gebruik van de applicaties (App of webformulier) van Meld een Vermoeden om een ondermijningssignaal te melden.

Met Meld een Vermoeden (Pantyr B.V KvK 67283616) is een verwerkingsovereenkomst afgesloten. Meld een Vermoeden (Pantyr B.V) is verwerker van de middels Meld een Vermoeden gemelde signalen.

Alle binnengekomen signalen (MMA en MEV) worden door de informatievoordinator geregistreerd in één databestand. Dit databestand staat op een afgeschermd schijf van Cluster Ondermijning van het Team Samenleving van de Afdeling Leefomgeving van de gemeente Hilversum.

De informatiearchitectuur is zo ingericht dat de alleen medewerkers van Cluster Ondermijning deze informatie digitaal kunnen raadplegen in dit centrale meldpunt. Door alle binnenkomende signalen samen te laten komen in dit databestand ontstaat een centraal overzicht van alle meldingen en een eenduidige afwerking van alle signalen.

Het signaal wordt na opname in de applicatie beoordeeld door de informatievoordinator van het Cluster Ondermijning, eventueel na overleg met de regisseur ondermijning. Het gaat in deze fase nog om een vrij oppervlakkige beoordeling om de kunnen bepalen of nader onderzoek achterwege kan blijven. Op die wijze wordt voorkomen dat onnodig persoonsgegevens worden verwerkt.

Elk binnengekomen signaal wordt verrijkt met informatie uit de basisregistratie handelsregister (NHR) van de Kamer van koophandel, de basisregistratie (BKR) van het Kadaster en de basisregistratie (BRP) van de gemeente en zo nodig met het (BRV) van de Rijksdienst voor het Wegverkeer. Met deze informatie kan een signaal worden geduid, uitvoering worden gegeven aan de eerste wegingen (1 en 2) en kunnen de bij dat signaal betrokken subjecten en objecten worden geverifieerd.

Weging 1: gemeentelijke taak of bevoegdheid?

Dit betreft de vraag of het binnengekomen signaal betrekking heeft op een taak of bevoegdheid van de gemeente en niet op een taak of bevoegdheid van een andere instantie, bijvoorbeeld politie, kinderscherming, etc.

Indien er geen risico's zijn voor de gemeente of er geen bestuurlijke maatregelen kunnen worden aangewend houdt de gemeentelijke bemoeienis op. In dat geval kan uitsluitend informatie aan het RIEC worden verstrekt als door een ander RIEC-partner een vraag over een bestaande RIEC-casus is ingebracht.

Als daarentegen uit deze eerste weging blijkt dat het signaal zou kunnen leiden tot een risico voor de gemeente of een zorgindicatie van de betrokken subjecten en het signaal duidt op een vorm van ondermijning dan kan er een casusbevraging in het Veiligheid Informatieknooppunt (VIK) worden gedaan waardoor dwarsverbanden en relaties inzichtelijk worden. Dat kan leiden tot een concreet plan van aanpak of (uiteindelijk) doorgeleiding naar het RIEC-MN voor integrale casusaanpak.

Er zijn na weging 1 dus twee opties:

- Het signaal geeft enkele aanleiding voor inzet van een gemeentelijke taak of bevoegdheid. Het signaal wordt niet in behandeling genomen door de gemeente en zo nodig gerouteerd naar de bevoegde instantie. Als bewaartermijn voor de persoonsgegevens wordt in dat geval 1 jaar aangehouden na laatste melding.
- Het signaal kan aanleiding vormen voor inzet van een gemeentelijke taak of bevoegdheid. In dat geval wordt overgegaan naar weging 2;

Weging 2: grondgebied gemeente?

Dit betreft de vraag of het signaal betrekking heeft op het grondgebied van de gemeente. Het gaat dus om de vraag of het subject of object waarop het signaal betrekking heeft binnen de gemeente woont respectievelijk is gevestigd, dan wel, indien dit niet het geval is, het feit wel op het grondgebied van de gemeente Hilversum plaatsvindt en of bestuurlijke maatregelen kunnen worden ingezet.

Deze vraag valt uiteen in de volgende subvragen:

1. Gaat het om een object, een subject of een feit/risico?
2. In het geval van een object: is het object binnen de gemeentegrenzen gelegen (dan wel is er anderszins een link met de gemeente Hilversum)?
3. In het geval van een subject: is het subject woonachtig binnen de gemeentegrenzen (dan wel is er anderszins een link met de gemeente Hilversum)?
4. Geen object of subject in Hilversum, maar een feit dat op het grondgebied plaatsvindt of er zijn risico's voor de gemeente en/of er bestuurlijke maatregelen kunnen worden toegepast.

Deze vragen worden beantwoord aan de hand van informatie uit eigen bronnen en openbare bronnen zoals de basisregistraties. Daarbij zijn in ieder geval het handelsregister van de Kamer van Koophandel, het Kadaster, de Basisregistratie personen (BRP) en de Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de basisregistratie voertuigen (BRV) van het RDW van belang.

Na weging 2 zijn er opnieuw twee opties.

- Het signaal valt buiten het grondgebied van de gemeente en het feit heeft ook niet plaatsgevonden op het grondgebied van de gemeente dat tot bestuurlijk optreden noopt. Het signaal wordt niet in behandeling genomen door de gemeente en zo nodig doorverwezen naar een andere gemeente of instantie.⁴
- Het signaal heeft betrekking op het grondgebied van de gemeente. In dat geval gaat men door naar weging 3;

Weging 3: kwalificatie ondermijning

Dit betreft de vraag of het signaal betrekking heeft op ondermijning. Het vaststellen daarvan gebeurt aan de hand van een checklist die is opgenomen in bijlage 2.

Nadat is vastgesteld dat er sprake is van een signaal dat een taak of bevoegdheid betreft van de gemeente Hilversum, betrekking heeft op een subject of object dat binnen de gemeentegrenzen valt en er mogelijk sprake is van ondermijning moet worden bepaald of het signaal ook *zwaar* genoeg is om in behandeling te nemen.

De zwaarte van het signaal wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria.

1. Is het signaal voldoende concreet?

Het signaal moet na verrijking voldoende gedetailleerde informatie bevatten om het verder in behandeling te nemen. Wordt er bijvoorbeeld een adres, naam, kenteken of telefoonnummer genoemd of bevat het signaal andere relevante details over de situatie?

NB Veel signalen die binnenkomen zijn niet concreet genoeg. Veelal zijn wel deze concreet te maken door eigen- en open bronnen te raadplegen en daarmee het signaal dus op te werken. Teneinde de informatiepositie van de gemeente te versterken en de regie op ondermijning te kunnen voeren, dient deze eerste opwerking van een weinig concreet signaal altijd plaats te vinden. Alleen dan kan een signaal worden geduid, op waarde worden geschat en de risico's en bestuurlijke mogelijkheden voor de gemeente worden beoordeeld.

2. Is het signaal van recente datum?

De actualiteit van het signaal is van belang voor de vraag of verder onderzoek haalbaar en opportuun is.

3. Heeft het signaal betrekking op een van de thema's van het RIEC/Gemeente Hilversum?

In de Regionale Veiligheidsstrategie (RVS) is op basis van het ondermijningsbeeld van de gemeente Hilversum bepaald dat de sectoren vastgoed en horeca als speerpunt voor de gemeente Hilversum zijn benoemd.

Daarnaast zijn een aantal RIEC-thema's benoemd die worden gekwalificeerd als ondermijnd:

- georganiseerde hennepcultuur & drugslaboratoria;
- drugshandel;
- mensenhandel- en smokkel;

⁴ Dit document heeft geen betrekking op de vraag of en zo ja, in hoeverre gegevens met andere (wel bevoegde) instanties kunnen worden gedeeld.

- Illegale prostitutie;
 - misbruik en fraude binnen de vastgoedsector;
 - witwassen;
 - malafide bedrijven;
 - cybercrime;
 - criminele motorbendes;
 - eventueel nog door het RIEC te benoemen thema's.
4. Komt het signaal van een professional?
Komt de melding van een professional die in verband met zijn of haar functie ervaring heeft met het oppikken en signaleren van malafide en/of criminele activiteiten of andere verdachte situaties (zoals een buitengewoon opsporingsambtenaar of gemeentelijke toezichthouder)? In dat geval is het aannemelijker dat die melding feitelijk is onderbouwd.
 5. Oordeel informatiecoördinator/regisseur ondermijning na professionele afweging
Op basis van ervaring en deskundigheid maakt de informatiecoördinator of de procesregisseur ook een afweging of het signaal zwaar genoeg wordt bevonden om verder in behandeling te nemen.
 6. Sprake van omstandigheden in aanvullende openbare bronnen, waaronder op internet, onderzoek kan worden gedaan naar het signaal?
Is er op basis van informatie uit open bronnen reden om het signaal verder in behandeling te nemen?⁵ (Hierbij wordt het juridisch kader *Online onderzoek in publiek toegankelijke bronnen door gemeenten in het kader van de openbare orde* gevolgd.)

Het signaal is voldoende zwaar om verder in behandeling te nemen als meer dan de helft van de criteria positief kunnen worden beantwoord.

Beslismoment

Na het vaststellen van de zwaarte van het signaal volgt een beslismoment bij het Cluster Ondermijning: Deze beslissing kan het volgende inhouden:

- Het signaal wordt niet in behandeling genomen (waarbij het signaal gedurende één jaar in de database ondermijning wordt bewaard en daarna wordt geanonimiseerd door overschrijving van de persoonsgegevens); of
- Een signaal wordt naar een gemeentelijk onderdeel gestuurd dat de regie vervolgens voert; of
- Er volgt een nadere uitgebreide analyse, waarmee fase 3 ingaat.

De casus wordt beschreven en de casusbeschrijving geeft inzicht in de verwerkingsgronden. Toestemming wordt gegeven voor het gebruik van het VIK door de regisseur ondermijning. Na toestemming kan de onderzoeker aan het werk in de VIK tooling. De VIK tool logt wat er wordt gedaan (raadpleging, welke data etc.) Na afronding komt er een resultaat van het onderzoek ten aanzien waarvan onder andere een bewaartermijn wordt vastgelegd (verschillend voor verschillende

⁵ Voor het in gebruik nemen van criteria zes dient de gemeente eerst een protocol voor openbare bronnen (openbronnenprotocol) op te stellen. Tot die tijd worden alleen de eerste vijf criteria gebruikt voor het vaststellen van de zwaarte van het signaal.

onderzoeksresultaten). De jurist ondermijning kan vanuit het VIK een rapportage krijgen over welke data zijn gebruikt in het onderzoek, toetst de bevraging en rapporteert daarover halfjaarlijks.

Vastlegging bevindingen

De afwegingen worden zoveel mogelijk vastgelegd in de database ondermijning. Voor alle signalen die wel doorgaan wordt door de informatiecoördinator een zaak aangemaakt in de database, waarin alle informatie over de voortgang van het signaal wordt vastgelegd. Parallel daaraan wordt een dossier onder deze zaaknaam opgeslagen in de werkomgeving van de gemeente Hilversum (beveiligde B-schijf).⁶ Deze beveiligde omgeving is alleen toegankelijk voor die medewerkers van het Cluster Ondermijning. Hiermee wordt voorkomen dat het signaal al direct gekoppeld wordt aan dossiers in het zaakstelsel (Case) met betrekking tot de betreffende persoon.

Beslismoment 1: Na bovenstaande stappen is vastgesteld of het signaal zwaar genoeg is om daar een nadere analyse op te verrichten. In dat geval wordt het signaal besproken in het wekelijkse clusteroverleg Cluster Ondermijning en volgt privacy check 1.

Privacy check 1 bepaalt of en zo ja welke gemeentelijke bronnen naar aanleiding van het concrete signaal nog meer kunnen worden geraadpleegd op basis van hit/no hit. Afdelingen waar een geheimhoudingsplicht geldt op basis van sectorale wetgeving worden niet bevraagd.

Fase 2: Signaalanalyse

Beslissingsbevoegd: de informatiecoördinator/analist van Cluster Ondermijning;

Eventueel in samenspraak met inhoudelijk deskundigen binnen Cluster Ondermijning (vanuit beleidsuitvoering en/of hun rol als adviseur).

Fase 2 betreft een hit/no hit-check om te beoordelen welke informatie (mogelijk) relevant is voor het signaal. Daarnaast worden de uitkomsten van de hit(s) gewogen.

Weging 4: de hit/no-hit check – en dus het vaststellen welke informatie (mogelijk) relevant is, gebeurt aan de hand van een lijst met ‘red flags’ (zie signaleringstool)⁷. Daarbij wordt eerst nagegaan dat er bepaalde informatie bij de gemeente berust, alvorens de informatie zelf kan worden geraadpleegd.

In sommige gevallen kan de eerste vorm van informatie volstaan (subsidiariteit).

Voor het vaststellen van een hit is er tenminste sprake van één van onderstaande indicatoren, hetgeen nader uitgewerkt is in de bijbehorende lijst met ‘red flags’:

- incongruenties (omstandigheden en gedragingen); feit dat indicaties niet goed bij elkaar passen, niet goed overeenstemmen in aard, omvang en intensiteit;

⁶ Deze keuze is gemaakt vanwege de gebreken in het huidige zaakstelsel die de beveiliging van privacygevoelige informatie moet waarborgen. Wanneer het nieuwe zaakstelsel in gebruik is, zal worden onderzocht of een overstap mogelijk is. Naar verwachting in 2022-2023. Formele besluitvorming omtrent sluitingen van panden e.d. worden wel al geregistreerd in het zaakstelsel.

⁷ In Hilversum is ervoor gekozen om de red flag lijst te gebruiken in fase 2 (vaststellen hit/no-hit), in plaats van fase 1 volgens het model protocol. Die keuze is gemaakt op basis van twee argumenten: 1) de lijst is relevant om vast te stellen welke informatie (mogelijk) interessant is voor het signaal; op basis daarvan kun je uiteindelijk het daadwerkelijke bronnenonderzoek uitvoeren dat pas mag plaatsvinden na de hit/no-hit, 2) het is proportioneler om pas na fase 1 diepgaander onderzoek te doen naar het signaal op basis van de red flag lijst.

- malafide en/of criminele activiteiten, hinder en/of overlast;
 - veelal systematisch en structureel gepleegd;
 - latent aanwezig;
 - complex
- Als van een persoon bepaalde, voor het signaal relevante, gegevens in een bronbestand van een gemeentelijk onderdeel voorkomen, is sprake van een 'hit': de betrokken persoon/bepaalde info is bekend binnen het betreffende gemeentelijke domein in het kader van onrechtmatigheden dan wel maatschappelijke bedreigingen.

In dat geval wordt de beschikbare informatie geraadpleegd en gaat men door naar weging 5.

- Als er geen hit is dan wordt het signaal niet verder in behandeling genomen en zo nodig gerouteerd naar een andere instantie of afdeling.

Van het object of subject waarover wordt gemeld, kunnen onderstaande gegevens, afhankelijk van de inhoud van het signaal in deze tweede fase worden verwerkt.⁸

1. De melding en de daarin opgenomen persoonsgegevens zoals naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, adres, huisnummer, postcode, telefoonnummer, kenteken, inwonende kinderen, inschrijving Kamer van koophandel, eigendom woning, beroep etc.
 2. Of er sprake is van ondermijning, inclusief:
Eventuele aanwijzingen voor ondermijning uit het onderzoek;
Het eventuele vervolg dat aan het onderzoek wordt gegeven;
 3. Informatie uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel (NHR)
 4. Informatie uit de basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)
 5. Informatie uit de basisregistratie personen (BRP)
 6. Informatie uit het basisregistratie kadaster (BRK)
 7. Informatie uit de Bestemmingsplannen van de gemeente Hilversum.
 8. Informatie over vergunningen/handhaving/toezicht, voor zover dit geen opsporing betreft en niet valt onder de reikwijdte van de Wet Politiegegevens (Wpg)
 9. Informatie uit de Basisregistratie voer- en vaartuigen (BRV) van de RDW
 10. Informatie afkomstig uit publiek toegankelijke bronnen via het internet (Hierbij wordt het juridisch kader *Online onderzoek in publiek toegankelijke bronnen door gemeenten in het kader van de openbare orde* gevolgd)
- **Weging 5:** De uitkomsten van weging 1 t/m 4 worden gewogen. Concreet gaat het om de vraag of de hit(s) en eerder verkregen informatie een signaal in voldoende mate bevestigen om door te gaan met het onderzoek naar het signaal (beslismoment 2).
- Er gebeurt niets met het signaal (waarbij het signaal gedurende twee jaar in de database ondermijning bewaard wordt en daarna verwijderd wordt door overschrijving van de persoonsgegevens);
- Het onderzoek naar het signaal wordt voortgezet en er volgt een Lokaal (Gemeentelijk) Informatie Overleg, dat bestaat uit gemeentelijke toezichthouders (hierna: LIO) waarmee fase 3 ingaat.

⁸ De genoemde bronnen worden alleen gebruikt om de vragen uit fase 1 te kunnen beantwoorden. Het uitgebreider raadplegen van deze bronnen gebeurt pas later in het proces, na privacy check 1.

Beslismoment 2 De uitkomsten van weging 1 t/m 5 worden afgewogen. Op basis hiervan wordt besloten of het signaal besproken zal worden tijdens het LIO. Indien dit zo is dan wordt privacy check 2 in gang gezet.

Privacy check 2 Er wordt vastgesteld of en zo ja, welke van de verzamelde gegevens (of onderliggende gegevens uit een bepaald dossier) worden gedeeld met de relevante, bij het signaal betrokken, gemeentelijke onderdelen ten behoeve van het vaststellen van de verdere aanpak.

Deze privacy check vindt plaats vóór het LIO om zo al van tevoren duidelijk te hebben welke gegevens met wie mogen worden gedeeld. Bij het delen van informatie wordt rekening gehouden met de AVG (noodzakelijkheid: proportionaliteit, subsidiariteit van de verwerking).

Aan het eind van fase 2 is er in het kader van de signaalanalyse en het verdere bronnenonderzoek binnen de gemeente de nodige informatie ingewonnen.

Deze informatie wordt in de database en op het afgeschermd gedeelte van de B schijf aan de zaak toegevoegd. Zo is alle informatie over een signaal/casus altijd op één plek terug te vinden.

In aanvulling op gegevens uit fase 1 kunnen onderstaande gegevens worden verwerkt, afhankelijk van de melding en of relevante casusinformatie:

- Informatie uit systemen van stadsontwikkeling (SO) over subsidies, andersoortige beschikkingen (gesloten bron)
- Relevante informatie over objecten of subjecten uit de systemen van de afdelingen Puza/KCC/Extern belegd parkeertoezicht, zoals aanleiding en afdoening van handhavingsverzoeken, constatering bij controles en afdoening en aanleiding en afhandeling van bestuurlijke boetes, (WVG) Bestuurlijke boetes (Wet Mulder) en andersoortige beschikkingen, bijvoorbeeld parkeervergunningen of bestuurlijke boetes Alcoholwet (gesloten bron).
- Informatie vanuit de Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW) .
- Informatie vanuit Bouw en Woning Toezicht (Omgevingswet).
- Informatie vanuit Economische zaken.
- Informatie vanuit de gemeentelijke belastingdienst voor zover gedekt door een collegebesluit dat de geheimhoudingsplicht doorbreekt.
- Informatie uit de WOZ.
- Informatie vanuit overige, hierboven niet genoemde, afdelingen van de gemeente voor zover de AVG of sectorale wetgeving zich hier niet tegen verzet.

Fase 3: Lokaal Informatie Overleg

Beslissingsbevoegd: regisseur ondermijning

Fase 3

Dit betreft de behandeling van het signaal in het LIO met verschillende gemeentelijk toezichthouders (o.a. boa's, toezichthouder BRP, een toezichthouder bouw- en woning, een toezichthouder milieu). Daarbij worden alleen persoonsgegevens verwerkt vanuit de taken en verantwoordelijkheden van elke toezichthouder behorende bij de uitvoering van hun specifieke wettelijke taak.

In bijlage 6 wordt verder uitgewerkt vanuit welke materiewetgeving zij werken. (Zie document 'toezichthouders & materiewetgeving LIO').

Vanuit de benodigde expertise, passend bij het signaal, wordt van tevoren per informatieformulier via Microsoft Teams hit/no hit informatie aangeleverd door de (voor het signaal benodigde) deelnemers aan het LIO.

De informatiecoördinator van het Cluster Ondernijning voegt de informatie toe aan de dossiermap (op de afgeschermd B-schijf). Tijdens het LIO wordt alle van tevoren opgehaalde informatie bij elkaar gebracht, zodat waar nodig nog aanvullingen kunnen worden gegeven en de informatie gezamenlijk kan worden geduid.

Weging 6: in samenspraak met de verschillende gemeentelijke toezichthouders wordt bepaald of er gezamenlijk actie moet worden ondernomen op basis van het signaal, met regie vanuit Cluster Ondernijning.

Dit levert drie opties op:

- Het signaal wordt niet verder in behandeling genomen en waar nodig gerouteerd naar andere (vak)afdelingen.
De opgewerkte informatie blijft wel voor één jaar bewaard in de database van Cluster Ondernijning ten behoeve van de versterking van de informatiepositie en mogelijke nieuwe meldingen.
- Door naar fase 5: het Lokaal Ondernijningsoverleg (LOO), dat bestaat uit Cluster Ondernijning, vertegenwoordigers van de politie en vertegenwoordiging vanuit het RIEC-MN. In dit overleg wordt bekeken of betrokkenheid vanuit de politie mogelijk van toegevoegde waarde is bij de aanpak van het signaal en of dit signaal mono- of multidisciplinair wordt opgepakt. Daarbij wordt eerst vastgesteld of, en zo ja welke van de verzamelde gegevens (of onderliggende gegevens uit een bepaald dossier) mogen worden gedeeld buiten de gemeente/ met de politie.
- Door naar fase 6: Lokale bestuurlijke aanpak. Daarbij gaat men gelijk door naar fase 6: De regisseur ondernijning overlegt, afhankelijk van signaal en informatie uit fase 1 en 2, met toezichthouders uit betrokken domeinen over een plan van aanpak en dit wordt vastgesteld.
Betrokken gemeentelijke onderdelen voeren plan van aanpak uit (zorgen voor bestuurlijke maatregelen).

De betrokkenheid van verschillende gemeentelijk toezichthouders in fase 3 is vloeit voort uit het feit dat de bestuurlijke aanpak van ondernijning primair een toezicht- en handhavingstaak is.

- De gemeente moet elke wet die zij uitvoert ook controleren op naleving en zorgen voor handhaving.
- Dit gebeurt door de daarvoor aangewezen toezichthouders.
- I.v.m. de bevoegdheden van toezichthouders is gegevensuitwisseling met hen en door toezichthouders onderling goed te verantwoorden.

Fase 4: Lokaal Ondermijningsoverleg (LOO)

Beslissingsbevoegd: regisseur ondermijning

Fase 4 Dit betreft de behandeling van het signaal in het Lokaal Ondermijningsoverleg (LOO).

Het lokaal ondermijningsoverleg is een overleg tussen Cluster Ondermijning en de politie, met het RIEC als adviseur. Het LOO vormt een belangrijke schakel tussen de binnengemeentelijke aanpak en de opschaling richting een integrale aanpak vanuit de politie en/of vanuit het RIEC-samenwerkingsverband.

Tijdens dit overleg wordt een laatste afweging gemaakt over de noodzaak van opschaling naar het RIEC-samenwerkingsverband. Externe gegevensuitwisseling met de politie vindt mondeling plaats als een vooroverleg. Een signaaldocument voor opschaling naar het RIEC-samenwerkingsverband dient bij voorkeur te worden opgesteld door meerdere convenantpartners.⁹ Het vooroverleg bepaalt welke casussen de gemeente Hilversum vanuit openbare orde kan oppakken en waarbij ketenpartners vanuit het RIC-MN moeten worden betrokken.

De uitwisseling van gegevens moet concrete vervolgacties tot doel hebben en een integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit, waarmee zichtbare resultaten worden geboekt. De ketenpartners kunnen in dit voorstadium, op basis van openbare orde en veiligheid, informatie met elkaar delen.¹⁰

Problemen bij het uitwisselen van gegevens mogen niet worden aangegrepen om zich ontslagen te voelen van de verplichting om op te treden. Bij twijfel over de uitwisseling van gegevens zal de privacy-officer worden geraadpleegd.

De informatie besproken in het LOO wordt in Fileshare gezet, een voorportaal van RIEC-IS. Notulen van de vergaderingen van het LOO worden in Fileshare en Microsoft Teams geplaatst in een omgeving die alleen toegankelijk is voor reguliere deelnemers aan het LOO.

Zodra een casus wordt opgeschaald tot RIEC-casus worden de stukken in RIEC-IS gezet.

Weging 7: bepaalt of het signaal mogelijk moet worden doorgeleid naar het RIEC-samenwerkingsverband.

De uitkomstweging in het LOO kan leiden tot:

- Het invullen van een signaalformulier RIEC. Daarmee wordt het signaal doorgeleid naar het RIEC-samenwerkingsverband, omdat er sprake is van georganiseerde criminaliteit waarop het RIEC-convenant¹¹ van toepassing is en waarbij de partners van het RIEC benodigd zijn. De opslag van informatie vindt vanuit het RIEC-convenant plaats in het beveiligde systeem RIEC-IS. Een signaal wordt middels een signaalformulier naar het RIEC gestuurd door één of meerdere convenantpartners als bedoeld in artikel 3.20 van het privacy protocol RIEC-LIEC bestel¹². Het RIEC voert vervolgens de regie. Na analyse van het signaalformulier en de door de partners ingebrachte informatie wordt door het RIEC de meest efficiënte vorm van interventie bepaald.

⁹ <https://www.riec.nl/maatregelen-en-documenten/documenten/publicaties/2019/08/15/procesbeschrijving-integrale-casusaanpak>

¹⁰ Dit is vastgesteld door de privacyjurist van het RIEC Midden-Nederland.

¹¹ <https://www.riec.nl/documenten/convenanten/2014/09/01/convenant-tbv-bestuurlijke-en-geïntegreerde-aanpak-georganiseerde-criminaliteit>

¹² <https://www.riec.nl/maatregelen-en-documenten/documenten/richtlijnen/2020/04/17/privacyprotocol-april-2020>

- Een lokale aanpak in samenwerking met betrokken afgevaardigden van de desbetreffende gemeentelijke onderdelen en/of de politie (als 'sterke arm'), waarbij Cluster Ondernijning de regie heeft.

Fase 5: Plan van aanpak tot resultaat

Beslissingsbevoegd: de regisserende partij.

De regisserende partij stelt een plan van aanpak op, dat leidt tot interventies die bijdragen aan het te behalen doel en beoogde effect. Daarbij wordt ook de laatste privacy check uitgevoerd:

Privacy check 3 houdt in dat wordt vastgesteld welke gegevensuitwisseling nodig is voor het verwezenlijken van de vastgestelde aanpak en of dat toelaatbaar is.

Een beknopte beschrijving van het plan van aanpak, inclusief de gemaakte afspraken over te ondernemen acties, wordt toegevoegd aan de daarvoor aangemaakte map in de afgeschermd mappenstructuur van het cluster ondernijning.

Na afsluiting van de casus volgt gedurende vijf jaar monitoring van de casus in een actieve omgeving. Vervolgens wordt de informatie na de laatste verwerking een jaar bewaard in een niet-actieve omgeving en daarna ontdaan van persoonsgegevens en bewaard voor statistische doeleinden.

Fase 6: Afsluiting

Beslissingsbevoegd: regisseur ondernijning

Na afronden van het plan van aanpak wordt het dossier afgesloten. Het resultaat van de ondernomen acties en een evaluatie worden verwerkt in de database ondernijning. Het gehele digitale dossier wordt na sluiting gedurende vijf jaar vanaf de laatste verwerking in een beveiligde omgeving bewaard. Te denken valt hier aan een afgeschermd en beperkt toegankelijk gedeelte van de B-Schijf op het netwerk van de gemeente Hilversum.

Betrokkenen ten aanzien van wie persoonsgegevens zijn verwerkt worden niet actief geïnformeerd. Via de privacyverklaring op de website wordt de betrokkene geïnformeerd over de gegevens die nodig zijn om ondernijning aan te pakken. Daarnaast wordt per casus de afweging gemaakt of de betrokkene geïnformeerd wordt en of AVG-verzoeken gehonoreerd kunnen worden. Hierbij wordt getoetst aan de uitzonderingsgronden van de UAVG om de betrokkene al of niet te informeren of om aan het informatieverzoek te voldoen. Besluiten worden gemotiveerd vastgelegd.

Eén en ander naar oordeel van de regisseur ondernijning na ingewonnen advies bij de Privacy-Officer.

Bijlage 1: algemene begrippen

Beslissingsbevoegd: heeft de regie in de desbetreffende fase van het protocol en daarmee de bevoegdheid om (in overleg met betrokkenen) beslissingen te nemen.

Betrokkene: degene op wie een persoonsgegeven betrekking heeft.

Dat-informatie/wat-informatie: Dat-informatie bevestigt dat het object/subject bekend is in de gemeentelijke systemen ('deze betrokkene is binnen het Participatiewet-domein bekend'). Wat-informatie geeft daarnaast ook aan wat er over het object/subject bekend is ('deze betrokkene maakt op grond van a, b en c aanspraak op x').

De (verwerkings)verantwoordelijke: de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.

Dossierformulier: een formulier opgesteld in Word waarin alle verzamelde informatie over het signaal kan worden vastgelegd, zodat alle informatie terug is te vinden op één plek.

Hit: als van een persoon bepaalde gegevens in een bronbestand van een gemeentelijk onderdeel voorkomen, is sprake van een 'hit': de betrokken persoon/bepaalde info is bekend binnen de gemeente in het kader van onrechtmatigheden dan wel maatschappelijke bedreigingen.

Informatie analist: onderzoekt de relevante informatie omtrent een signaal met de daarvoor benodigde bronnen en legt deze vast in het daarvoor bestemde dossierformulier.

Lokaal Informatie Overleg: overleg na tweede weging van signaal vanuit Cluster Ondernijning met de (desbetreffende) toezichthouders van gemeentelijke onderdelen die een hit op een signaal hebben.

Lokaal Ondernijningsoverleg: overleg vanuit Cluster Ondernijning met de politie, wanneer betrokkenheid vanuit de politie mogelijk van toegevoegde waarde is bij de aanpak van het signaal. Tijdens dit overleg wordt aanvullende informatie ingewonnen vanuit de politie en wordt een laatste afweging gemaakt over de benodigde aanpak van het signaal.

Meld een Vermoeden: Meld een Vermoeden is het gemeentelijke centrale meldpunt voor signalen van ondernijning gemeld door professionals intern binnen de eigen organisatie, externe ketenpartners en/of burgers.

Meld Misdaad Anoniem: is een onafhankelijke meldpunt waar anoniem informatie kan worden gegeven over criminaliteit en misdaad.

Object: er is sprake van een object wanneer het signaal over ondernijning geen persoon betreft, maar een pand, auto of ander voorwerp waar vanuit ondernijnende criminaliteit plaatsvindt.

Ondernijnende criminaliteit: Bij deze vorm van criminaliteit is er sprake van verwevenheid tussen de onderwereld en de bovenwereld: criminelen maken gebruik van legale structuren voor de uitvoering van hun activiteiten en zo faciliteert de overheid ongewild criminaliteit. Vormen van ondernijnende criminaliteit zijn: hennepteelt, drugshandel, mensenhandel, witwassen en vastgoedfraude. Allemaal delicten die ernstige consequenties hebben voor onze samenleving. De maatschappelijke integriteit wordt aangetast, de veiligheid en het veiligheidsgevoel van burgers wordt beïnvloed en de lokale economie wordt verstoord.

Plan van aanpak: door een gemeentelijk onderdeel, in gezamenlijkheid van gemeentelijke onderdelen, de politie of het RIEC opgesteld plan ten behoeve van uitvoering van de zijnde wettelijke instrumenten om ondermijning te doen staken.

Privacyprotocol RIEC: het Privacyprotocol behorende tot en deel uitmakende van het RIEC-convenant.

Regisserende partij: de partij die de regie heeft bij het opstellen van een plan van aanpak ten behoeve van uitvoering van de zijnde wettelijke instrumenten om ondermijning te doen staken.

Regisseur ondermijning: heeft de regierol binnen Cluster Ondermijning en waarborgt dat de verschillende fasen uit het protocol op juiste wijze worden gevolgd.

RIEC-convenant: het Convenant ten behoeve van de Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingsknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen.

RIEC-samenwerkingsverband: Het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) ondersteunt aangesloten convenantpartners bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit. De RIEC's ondersteunen partners door te dienen als informatieknooppunt voor casuïstiek. Vervolgens stelt het RIEC integrale handhavingsadviezen op en stemt projectmatig bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en fiscale interventies af met de regionale partners. De RIEC's ondersteunen de samenwerking tussen de volgende convenantpartners: Gemeenten, Provincies, Openbaar Ministerie (OM), Nationale Politie, Belastingdienst, Douane, Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (FIOD), Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW), Koninklijke Marechaussee, Immigratie-en Naturalisatiedienst (IND), Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Signaal: aanwijzing(-en) van één of meerdere professionals en/of burgers dat bepaalde handelingen, gedragingen en/of situaties mogelijk verband kunnen houden met (verschijningsvormen van) ondermijnende activiteiten. Met een signaal wordt ook bedoeld: (een cluster van) signalen of een (cluster van) melding(-en).

Signaaldossier: een beveiligde map in de werkomgeving (B-schijf) van de gemeente Hilversum, waarin alle afwegingen en informatie aangaande een signaal worden opgeslagen (inclusief de ingevulde signaleringstool en het dossierformulier).

Signaleringstool: een beslisboom opgesteld in Excel voor het vastleggen van de gemaakte afwegingen in elke fase van het protocol.

Subject: de persoon waarover een signaal binnenkomt in het kader van ondermijnende criminaliteit.

Cluster Ondermijning: medewerkers van de gemeente - bestaande uit een regisseur, juridische ondersteuning (vanuit beleidsuitvoering en rol als adviseur), een informatie analist en administratieve ondersteuning - die zich gezamenlijk inzetten voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit door signalen te onderzoeken middels het daarvoor opgestelde protocol.

Bijlage 2: checklist vaststellen ondermijning

Aan de hand van onderstaande checklist wordt stapsgewijs beoordeeld of het signaal betrekking heeft op ondermijning¹³. De checklist is afhankelijk van maatschappelijke ontwikkelingen en kan reeds daarom niet als limitatief worden beschouwd. Vanzelfsprekend kan de checklist worden aangepast al naar gelang de eigen gemeentelijke praktijk en ervaringen.

De ontvangst van een signaal door de regisseur ondermijning vormt het startpunt voor het protocol. Er wordt tot uitgangspunt genomen dat het delen van signalen met de regisseur ondermijning op rechtmatige wijze geschiedt. Vanzelfsprekend zal een verstrekker van een signaal wel steeds moeten vaststellen of die verstrekking in lijn is met de privacyregelgeving.

Stap 1: het signaal heeft betrekking op een dan wel meer van de volgende categorieën personen.

Openbare inrichtingen

- a. Pandeigenaar
- b. Verhuurder
- c. Huurder/pachter
- d. Exploitant
- e. Beheerder/Leidinggevende
- f. Tussenpersoon
- g. Geldschietters

Georganiseerde hennepcultuur/drugs(-handel)

- a. Huis/pandeigenaar
- b. Verhuurder
- c. Huurder
- d. Tussenpersoon (verhuurmakelaar, evt. andere vormen?)
- e. bewoner

Mensenhandel, -smokkel en uitbuiting (o.a. illegale prostitutie)

- a. Huis/pandeigenaar
- b. Verhuurder
- c. Huurder
- d. Eigenaar (illegale) seksinrichting
- e. Eigenaar (illegale) massagesalon
- f. Exploitant van een vergunde seksinrichting
- g. Beheerder van een vergunde seksinrichting
- h. Illegaal werkende prostituee (dwz zonder vergunning)
- i. bewoner

Fraude in de vastgoedsector

- a. Huis/pandeigenaar
- b. Verhuurder
- c. Huurder

¹³ In het model privacy protocol wordt voor het vaststellen van ondermijning een derde stap gebruikt: de red flag lijst. In Hilversum is ervoor gekozen om deze red flag lijst pas later in het proces te gebruiken, namelijk in fase 2 (vaststellen hit/no-hit). Die keuze is gemaakt op basis van twee argumenten: 1) de lijst is relevant om vast te stellen welke informatie (mogelijk) interessant is voor het signaal; op basis daarvan kun je uiteindelijk het daadwerkelijke bronnenonderzoek uitvoeren dat pas mag plaatsvinden na de hit/no-hit, 2) het is proportioneler om pas na fase 1 diepgaander onderzoek te doen naar het signaal op basis van de red flag lijst.

- d. Tussenpersoon (verhuurmakelaar, andere vormen?)
- e. Stichting, vereniging of andere ondernemingsvorm (of bestuurders hiervan)

Misbruik in de vastgoedsector

- a. Huis/pandeigenaar
- b. Verhuurder
- c. Huurder
- d. Tussenpersoon (verhuurmakelaar, andere vormen?)
- e. Stichting, vereniging of andere ondernemingsvorm (of bestuurders hiervan)

Fraude en/of witwassen en daaraan gerelateerde vormen of andere vormen van financieel-economische criminaliteit

(o.a. ook illegaal gokken/heling/underground banking)

- a. Ontvanger/begunstigde uitkering vanuit de gemeente
- b. Ontvanger/begunstigde subsidie vanuit de gemeente
- c. Andersoortige begunstigende beschikking vanuit de gemeente
- d. Een tussenpersoon/gemachtigde met betrekking tot zorg
- e. Pandeigenaar

Overig

- a. Overige facilitators die ondermijnende of criminele activiteiten mogelijk maken en/of (on)bewust in stand houden;
- b. en/of personen die een rol spelen bij een regionaal thema of een handhavingsknelpunt zoals:
 - Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's): leden van OMG's;
 - Woonwagencentra: eigenaren woonwagens, huurders, bewoners;
 - Windhappers (personen met veel geld en geen inkomen dan wel personen van wie de levensstijl niet past bij het bekende inkomen);
 - Harddrugs.

Stap 2: signaal voldoet aan één of meer van de volgende kenmerken.

1. Aantasting van instituten die zich richten op legale perspectieven en de werking van het samenlevingssysteem borgen en sturen
2. Aantasting van de gezagspositie van bestuur, politie en/of andere overheidsorganen
3. Aantasting of latente c.q. mogelijke aantasting van de openbare orde en veiligheid
4. Ontwrichting of latente c.q. mogelijke ontwrichting van de maatschappelijke, politieke en/of economische structuren
5. Onrechtmatigheden, maatschappelijke bedreigingen en/of georganiseerde criminaliteit

Bijlage 3: dossierformulier

Basisgegevens	
Datum binnenkomst signaal	
Inbrenger	
Ingebracht via	MMA / MEV / Mailbox <i>*doorhalen wat niet van toepassing is</i>
Locatie	
Naam bedrijf	
Kvk-nummer	
Thema	☐ Vastgoedfraude ☐ Witwassen ☐ Mensenhandel ☐ Illegale prostitutie ☐ Malafide bedrijven ☐ Horeca ☐ Hennepteelt & drugslaboratoria ☐ Drugshandel ☐ Overige
Subjecten	
Adres subjecten	
Gerelateerde casussen/adressen	
Wat is het probleem?	<i>Korte probleemomschrijving. Wat is er aan de hand en welke georganiseerde en/of ondermijnende criminaliteit vermoed je?</i>
Omschrijving signaal	<i>Welke feiten en omstandigheden en concrete waarnemingen?</i>
Overige informatie	
Weging signaal (zie signaleringstool)	
Toelichting oordeel fase 1:	
Privacy Check 1: welke bronnen mogen worden geraadpleegd?	

Toelichting oordeel fase 2: hit/no-hit	
Samenvatting bevindingen uit bronnen	
Privacy Check 2: welke gegevens mogen worden gedeeld?	
Uitkomst LIO-overleg	
Uitkomst LOO-overleg	
Aanpak	
Privacy check 3: welke gegevens mogen worden gedeeld?	
Afspraken / te ondernemen acties	
Afsluiting	
Resultaten / ondernomen acties	
Terugmelden subject	Nee, alleen op uitdrukkelijk verzoek en in overeenstemming met dit protocol en UAVG.
Evaluatie	
Datum afsluiting signaal	

Bijlage 4: toelichting privacy checks

In **fase 2** wordt in het kader van privacy check 1 bepaald of en zo ja welke gemeentelijke bronnen naar aanleiding van het concrete signaal kunnen worden geraadpleegd. In **fase 3** (privacy check 2) en **fase 5** (privacy check 3) stelt de regisseur ondermijning (eventueel in samenspraak met de privacy officer) vast:

- welke verzamelde gegevens met de relevante, bij het signaal betrokkenen (gemeentelijke onderdelen of daarbuiten) mogen worden gedeeld ten behoeve van de vaststelling van de verdere aanpak (privacy check 2); en
- welke binnengemeentelijke gegevensuitwisseling nodig is voor het verwezenlijken van die aanpak en of dat toelaatbaar is (privacy check 3).

De vraag welke binnengemeentelijke gegevensdeling is toegestaan moet steeds worden beantwoord aan de hand van de specifieke wettelijke regeling die op de betreffende gemeentelijke informatie van toepassing is. Dat is nog niet zo eenvoudig: niet alleen zijn op de verschillende soorten gemeentelijke bronnen verschillende wettelijke regelingen van toepassing, ook is iedere casus anders en zal daarom steeds een op het geval toegespitste afweging moeten worden gemaakt. Er is dan ook niet één simpel antwoord te geven op de vraag wie, wanneer, welke informatie binnen de gemeente mag delen ter bestrijding van ondermijning.

Privacy check 1:

Privacy check 1 vormt de belangrijkste privacy beoordeling en vindt plaats in het kader van de hit/no hit-analyse (start van fase 2). Per geval moet de regisseur ondermijning (eventueel in samenspraak met andere medewerkers Cluster Ondermijning en/of de privacy officer) voor zichzelf altijd de volgende vragen stellen:

A. Wat is de wettelijke basis voor het primaire gebruik?

Allereerst wordt bepaald welke gegevens nodig zijn voor het onderzoek naar een signaal. Op basis daarvan wordt vastgesteld op basis van welke gemeentelijke taak deze gegevens aanvankelijk zijn verkregen (ook wel: het primaire gebruik van de gegevens). Deze taak zal steeds een wettelijke basis hebben, bijvoorbeeld in de Gemeentewet of een andere sectorale wet. De wettelijke regeling op basis waarvan gegevens aanvankelijk zijn verkregen, is in sterke mate bepalend voor de vraag of gegevens (ook) kunnen worden gebruikt voor de bestrijding van ondermijning. Zo kan die wettelijke regeling een geheimhoudingsbepaling bevatten die het (verdere) gebruik van gegevens beperkt of anderszins regelen of en zo ja, in hoeverre de gegevens voor bepaalde doeleinden of taken mogen worden gebruikt.

B. Is bestrijding van ondermijning verenigbaar met het oorspronkelijk doel waarvoor de gegevens zijn verzameld?

In aanvulling daarop geldt dat het gebruik van gegevens ter bestrijding van ondermijning een toelaatbare verdere verwerking moet zijn. Van een toelaatbare verdere verwerking is sprake als het gebruik van de gegevens verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens aanvankelijk zijn verkregen. Daarbij moeten de volgende vragen worden beantwoord:

1. Wat is het doel van de wet en/of de wettelijke bepaling op basis waarvan de gegevens aanvankelijk zijn verkregen?
2. Is het bestrijden van ondermijning verenigbaar met dat primaire doel?
3. Wat is het kader waarin de persoonsgegevens zijn verzameld?
4. Wat is de aard van de verwerkte persoonsgegevens?
5. Wat zijn de mogelijke gevolgen voor de betrokkene?

6. Worden er passende waarborgen getroffen?¹⁴

Van verenigbaarheid in de zin van de vragen 1 en 2 zal sneller sprake zijn als de wettelijke basis voor het primaire gebruik gerelateerd is aan het bestrijden van ondermijning, bijvoorbeeld een openbare orde bevoegdheid van de burgemeester. Dat wordt lastiger als de wettelijke basis betrekking heeft op een geheel ander domein, zoals het sociaal domein.

“Het bestrijden van ondermijning” als doel voor een verdere verwerking is breed. In het concrete geval wordt dit doel daarom gepreciseerd door het te vertalen naar de gemeentelijke wettelijke bevoegdheden die de gemeente ten behoeve van de aanpak van het signaal zou willen inzetten. Het zal hierbij veelal gaan om wettelijke taken en gemeentelijke bevoegdheden die zien op openbare orde bevoegdheden en bevordering van de leefbaarheid. Van belang hierbij is dat aan het voorzienbaarheids criterium wordt voldaan: een betrokkene moet kunnen voorzien dat de bedoelde gegevensverstrekking zou kunnen plaatsvinden.

Indien de regisseur ondermijning concludeert dat sprake is van onverenigbaarheid, kan het gebruik van de gegevens ter bestrijding van ondermijning toch toelaatbaar zijn als er een expliciete wettelijke grondslag voor dat gebruik is. De privacy officer kan worden ingeschakeld om daarbij hulp te bieden. Het model privacyprotocol van de VNG bevat voorbeelden van bovenstaande analyse met betrekking tot wetten op basis waarvan gegevens kunnen worden verkregen die vaak relevant zullen zijn voor het tegengaan van ondermijning door gemeenten (als gezegd zal het hierbij veelal gaan om wettelijke taken en bevoegdheden die toezien op openbare orde bevoegdheden en bevordering van de leefbaarheid)¹⁵.

Voor de verwerking van bijzondere en strafrechtelijke persoonsgegevens geldt een bijzonder regime: die gegevens mogen in beginsel alléén worden verwerkt als uit de wet op basis waarvan die gegevens zijn verkregen blijkt dat dat – voor de in die wet genoemde doelen – mag. Voor strafrechtelijke gegevens geldt nog een andere relevante uitzonderingsgrond: een gemeente zal die gegevens mogen verwerken als zij krachtens de Wet politiegegevens of Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens zijn verkregen (zie voor een uitwerking van verstrekking op grond van de Wet politiegegevens²⁵).

C. Is het gebruik van de gegevens noodzakelijk en proportioneel en wordt aan het subsidiariteitsvereiste voldaan?

Gegevens mogen alleen worden gebruikt voor de bestrijding van ondermijning als dat gebruik noodzakelijk en proportioneel is en er geen minder ingrijpende middelen voorhanden zijn. Bij de vraag of een verstrekking noodzakelijk en proportioneel is, spelen onder meer de volgende omstandigheden een rol:

- de aard en ernst van een binnengekregen signaal. Bij aanwijzingen dat er ernstige feiten spelen, zal informatie eerder mogen worden gedeeld;
- de ernst van de inbreuk die op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene wordt gemaakt. Daarbij kan onder meer acht worden geslagen op:
 - de voorzienbaarheid van de (cumulerende) inbreuk die op de persoonlijke levenssfeer wordt gemaakt;
 - de vraag in hoeverre een compleet beeld van de betrokkene ontstaat;
 - in hoeverre een betrokkene negatieve gevolgen zal ondervinden van de gemaakte inbreuk;

¹⁴ Zie artikel 6, vierde lid, AVG voor de factoren waar rekening mee moet worden gehouden bij de vraag of een verdere verwerking verenigbaar is met het doel waarvoor (persoons)gegevens aanvankelijk zijn verkregen.

¹⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/20/tk-bijlage-model-privacy-protocol-binnengemeentelijke-gegevensdeling>, p. 31-89.

- de aard van de gegevens (hoe gevoeliger, hoe terughoudender ermee moet worden omgegaan);
- of een betrokkene zich effectief kan verweren tegen gemaakte inbreuken (bijv. rechtsbescherming).

In het kader van de vraag naar subsidiariteit moet bijvoorbeeld, als is vastgesteld dat sprake is van een verenigbare verdere verwerking of een expliciete wettelijke grondslag voor het gebruik, eerst een 'hit/no hit'-check worden gedaan (met andere woorden: eerst nagaan dat er bepaalde informatie bij de gemeente berust), alvorens de informatie zelf kan worden geraadpleegd (wat is de informatie waarover de gemeente beschikt). In sommige gevallen kan de eerste vorm van informatie volstaan (subsidiariteit).

Wanneer de regisseur ondermijning bij het doorlopen van bovenstaande vragen tegen problemen aanloopt of vragen heeft, kan hij of zij contact opnemen met de privacy officer. Die kan de regisseur waar nodig van advies voorzien.

Privacy check 2 en 3: aanvullende waarborg

Als aanvullende waarborg is in dit protocol een tweede en derde privacy beoordelingsmoment. Privacy check 2 wordt door de regisseur ondermijning uitgevoerd voorafgaand aan het Lokaal Informatie Overleg (start fase 3). Bij onduidelijkheden of vragen wordt de privacy officer ingeschakeld. De regisseur ondermijning (eventueel in samenspraak met de privacy officer) stelt bij iedere casus vast of en zo ja welke verzamelde gegevens daadwerkelijk mogen worden gedeeld met de/het relevante, bij het signaal betrokkenen (gemeentelijke onderdelen of daarbuiten) ten behoeve van de verdere aanpak. Met name de beoordeling van de *noodzaak* om informatie te delen, zal daarbij centraal staan. Het gaat dan niet alleen om de hoeveelheid gegevens, maar ook om de vraag of alle deelnemers de betreffende informatie nodig hebben. Denkbaar is bijvoorbeeld dat een signaal op maar drie domeinen zit en de informatie ten aanzien van dat signaal dus ook alleen aan de deelnemers vanuit die domeinen mag worden verstrekt (in plaats van aan alle domeinen die aan tafel zitten). Zoals eerder aangegeven kan ook in fase 5 – bij het bepalen van het plan van aanpak voor een casus – een privacy check nodig zijn, om te bepalen of de verzamelde gegevens daadwerkelijk mogen worden gedeeld met relevante betrokkenen ten behoeve van de verdere aanpak en beoogde inzet van bevoegdheden. Daartoe zullen dezelfde vragen moeten worden gesteld als hierboven omschreven.

Voor het bespreken van onduidelijkheden omtrent de uitvoering van privacy check 2 en 3 zal er in de startfase (september tot medio oktober 2020) wekelijks een overleg plaatsvinden met de privacy officer. Na deze periode wordt bekeken of er in het vervolg nog de noodzaak of behoefte is aan deze manier van afstemmen.

Bijlage 5: algemene privacy waarborgen

Er is geen wet die gemeenten expliciet opdraagt tot een bestuurlijke aanpak van ondermijning en evenmin tot binnengemeentelijke gegevensdeling. Echter, de Raad van State oordeelt wel degelijk dat beide behoren tot een gemeentelijke taak¹⁶:

“Het mag duidelijk zijn dat ook de bestuurlijke aanpak van ondermijning tot de taak van de gemeente behoort. Vaak nestelt georganiseerde criminaliteit zich in lokale gemeenschappen. In de taak van gemeentelijke organen ligt besloten om georganiseerde criminaliteit niet ongemerkt en onbedoeld te faciliteren met subsidies, vergunningen of overheidsopdrachten. Daarnaast bestaat een samenhang met de taak van handhaving van de openbare orde in bredere zin en bevorderen van de leefbaarheid van (kwetsbare) wijken. De strafrechtelijke aanpak van ondermijning is een taak van politie en OM. De bestuurlijke aanpak is een taak van gemeenten, waarbij zowel het college van B&W als de burgemeester beschikken over bevoegdheden die uiterst effectief kunnen zijn bij het tegengaan van ondermijnende criminaliteit.”¹⁷

Bovenstaande uitspraak van de Raad van State waarborgt dat de gemeente (vanuit privacy oogpunt) op een rechtmatige en effectieve manier kan voldoen aan de binnengemeentelijke gegevensdeling. Daarnaast is er informatie beschikbaar vanuit het ‘Model privacy protocol’ over analyses naar de ruimte voor binnengemeentelijke gegevensuitwisseling in relevante wet- en regelgeving¹⁸.

Bij het opstellen van het werkproces is rekening gehouden met de basisregels voor de binnengemeentelijke gegevensdeling. De rechtsgrond (of grondslag) voor de binnengemeentelijke gegevensdeling:

- artikel 6, lid 1, onder c AVG (noodzakelijk om wettelijke verplichting na te komen), of
- artikel 6, lid 1 onder e AVG (noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang)

Verwerk uitsluitend gegevens die noodzakelijk zijn om de taak goed te kunnen uitvoeren (ofwel: dataminimalisatie). Dit hangt af van het doel van de verwerking.

- Zorg ervoor dat, vóórdat gegevens worden verwerkt, het doel daarvan welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is, ofwel: bepaal vooraf wat je doet en waarom en wees concreet.
- Zowel de gegevensverstrekker als de ontvanger moeten een rechtsgrond hebben voor de verwerking van de gegevens.
- Voor zover sprake is van ‘verder verwerken’ moet de verstrekking verenigbaar zijn met het doel waarvoor de bron de gegevens verzameld heeft.

¹⁶ Uit: Kamerstukken II 2018/19, 35000 VI, nr. 2, p. 14 en Voorlichting van de Raad van State van 20 maart 2019: De rol van gemeenten in de bestuurlijke en integrale aanpak van ondermijning”

¹⁷ <https://www.raadvanstate.nl/@113263/w16-18-0272-ii-vo/>

¹⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/20/tk-bijlage-model-privacy-protocol-binnengemeentelijke-gegevensdeling>, p. 31-89.

Naast het in acht nemen van bovenstaande basisregels wordt er middels de volgende artikelen voldaan aan algemene privacy waarborgen op het gebied van persoonsgegevens:

Artikel 1: (verwerkings-)verantwoordelijke

In de meest voorkomende gevallen is de burgemeester van de gemeente Hilversum de (verwerkings)verantwoordelijke.

Artikel 2: grondslag van verwerking

De verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen (artikel 6, lid 1, onder e, AVG). Het zal daarbij veelal gaan om wettelijke taken en bevoegdheden die zien op de openbare orde bevoegdheden en bevordering van de leefbaarheid.

Artikel 3: de verwerkte persoonsgegevens

1. Van de melders wordt uitsluitend de in het signaal opgenomen persoonsgegevens verwerkt ten behoeve van communicatie met de melder.
2. Van de personen over wie wordt gemeld, worden gegevens verwerkt zoals benoemd in het werkproces dat is vastgelegd in het eerder beschreven protocol (hoofdstuk 2).
3. De in het tweede lid bedoelde persoonsgegevens worden gebruikt voor:
 - afhandeling van het signaal
 - het (mono- of multidisciplinair) oppakken van het signaal binnen de eigen kaders door de gemeentelijke onderdelen of;
 - de verdere aanpak van ondermijning onder regie van Cluster Ondermijning (eventueel in samenwerking met gemeentelijke onderdelen en de politie) of;
 - het verstrekken van het signaal binnen het RIEC samenwerkingsverband.

Artikel 4: categorieën van ontvangers

Voor zover noodzakelijk voor de in hoofdstuk 1.2 genoemde doelen, kunnen gegevens (signaal en aanvullingen uit open bronnen) worden:

- a. verstrekt aan gemeentelijke onderdelen of de politie ten behoeve van een plan van aanpak, voor zover zij die behoeven voor de uitvoering van hun wettelijke taak of;
- b. verstrekt binnen het RIEC.

Artikel 5: beheer

1. Het college van B&W van de gemeente Hilversum respectievelijk de burgemeester van de gemeente Hilversum (ieder voor zover het zijn bevoegdheid betreft) zijn beheerder. Zij dragen zorg voor het dagelijks beheer van de verwerking, waaronder de beveiliging van de persoonsgegevens, de informatieverstrekking, aan betrokkene en de afhandeling van de door betrokkene uitgeoefende rechten.
2. Het feitelijk beheer van de verwerking van persoonsgegevens en feitelijke naleving van de informatieplicht is opgedragen aan een door beheerder daartoe aangewezen regisseur ondermijning, behorende tot zijn organisatie. Slechts de regisseur en andere medewerkers Cluster Ondermijning hebben toegang tot de bijbehorende bestanden.

Artikel 6: beveiliging van persoonsgegevens

a. Binnengemeentelijke verwerking en uitwisseling van gegevens

De beheerder draagt zorg voor passende technische en organisatorische maatregelen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Hiertoehoren in ieder geval:

- Vastgesteld beveiligingsbeleid dat ook is geïmplementeerd en;
- Fysieke maatregelen voor toegangsbeveiliging inclusief organisatorische controle. Zoals:
 - Een proces voor controle op logging. Naar verwachting in Q1 2021, afhankelijk van de vraag of het zaaksysteem operationeel is voor ondermijning.
 - Logische toegangscontrole (wachtwoord of pincode).
 - De autorisatie-inrichting werkt met looptijden. Na zestig dagen inactiviteit wordt het account opgeheven.
 - Toegang persoonsgegevens is vastgelegd aan de hand van onderstaande autorisatiematrix.

Autorisatiematrix Cluster Ondermijning

	MMA	MEV	Mailbox	Map B-schijf (beveiligd)	Bronnen fase 1	Bronnen fase 2	Zaaksysteem	RIEC-IS
Regisseur Ondermijning*	X	X	X	X	X	X	X	X
Juridisch medewerker	X	X	X	X	X	X	X	X
Informatie analist	X	X	X	X	X	X	X	X
Administratief medewerker			X				X	
Buitengewoon opsporings-ambtenaar (BOA)				X	X	X	X	

* en diens vervanger

a. Uitwisseling van gegevens met externe partners:

- Samenwerkingspartners van RIEC-convenant¹⁹

Functiescheiding BOA

Buitengewoon opsporingsambtenaren (Boa's) hebben door hun taken en bevoegdheden in veel gevallen een dubbele functie. Een boa heeft namelijk naast opsporingsbevoegdheden bijna altijd ook bestuursrechtelijke toezichts- en handhavingstaken. Bij het verwerken van persoonsgegevens hebben zij daarom zowel te maken met de AVG als de Wet politiegegevens (Wpg). Voor de BOA die zowel onder de Wpg als AVG valt wordt een werkinstructie opgesteld.

Artikel 7: bewaartermijn

1. De gegevens worden:
 - a. Gedurende een jaar in een niet-actieve omgeving bewaard indien fase 1 t/m 4 van het protocol niet tot verdere aanpak van het signaal leidt;
 - b. Gedurende vijf jaar in een actieve omgeving bewaard en vervolgens een jaar in een niet-actieve omgeving bewaard indien een signaal in fase 5 resulteert in de aanpak van het signaal.

¹⁹ <https://www.riec.nl/maatregelen-en-documenten/documenten/convenanten/2014/09/01/convenant-tbv-bestuurlijke-en-geïntegreerde-aanpak-georganiseerde-criminaliteit>

2. Op basis van een nieuw signaal kunnen de bewaarde persoonsgegevens ten behoeve van het nieuwe signaal worden geraadpleegd dan wel verwerkt en is het protocol van toepassing op de nieuwe verwerking.
3. De opgenomen gegevens kunnen voor evaluatie dan wel statistische doeleinden in niet tot individuele personen herleidbare vorm bewaard blijven, zoals is bepaald in artikel 89, lid 1 AVG jo artikel 9, lid 2, AVG en artikel 24 UAVG.

Artikel 8: recht van betrokkenen

1. Een betrokkene heeft het recht om inzage te verzoeken in zijn gegevens en het gebruik daarvan door de gemeente.
2. De betrokkene kan de gemeente verzoeken de gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen, indien de gegevens feitelijk onjuist, onvolledig of niet ter zake dienend zijn voor het doel van de verwerking.
3. Een betrokkene heeft het recht verzet aan te tekenen in verband met zijn bijzondere persoonlijke omstandigheden.
4. De verzoeken als bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel, alsmede het verzet als bedoeld onder 3 kunnen worden ingediend bij de beheerder. Deze reageert binnen vier weken op de verzoeken of het verzet genoemd in dit artikel.
5. Tegen een afwijzing van de verzoeken of het verzet kan de betrokkene bezwaar aantekenen.
6. De gemeente zal betrokkene op eerste verzoek nadere informatie toezenden over zijn rechten en de mogelijkheden deze uit te oefenen.
7. Het bovengemelde kan buiten toepassing worden gelaten voor zover dit noodzakelijk is in het belang van:
 - a. de veiligheid van de staat;
 - b. de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten
 - c. gewichtige economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen;
 - d. het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gesteld ten behoeve van de belangen, bedoeld onder b en c, of
 - e. de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen

Artikel 9: informeren betrokkene

1. Indien een signaal, mono- of multidisciplinair door een onderdeel (onderdelen) van de gemeente wordt opgepakt, dan informeert het desbetreffende onderdeel (onderdelen) betrokkene conform wet- en regelgeving die van toepassing is op basis van de bij die taak behorende wet- en regelgeving.
2. Indien het signaal naar het RIEC-samenwerkingsverband wordt doorgezet dan geldt de procedure zoals deze is neergelegd in het privacyprotocol van het RIEC.
3. Indien een signaal wordt opgepakt met regie vanuit Cluster Ondermijning dan informeert de regisseur ondermijning de betrokkene over wie is gemeld. Hij verstrekt daarbij de navolgende informatie:
 - De identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke en de doeleinden van de verwerking.
 - Nadere informatie die nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige verwerking te waarborgen.
4. De verwerkingsverantwoordelijke laat op grond van art. 23 AVG jo artikel 41 UAVG informatieverstrekking achterwege voor zover dit noodzakelijk is in het belang van:
 - a. de nationale veiligheid, landsverdediging of openbare veiligheid;
 - b. de voorkoming, onderzoek, opsporing en vervolging van strafbare feiten, of tenuitvoerlegging van straffen;

- c. de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van schendingen van de beroepscodes
 - d. voor gereguleerde beroepenschendingen van de beroepscodes van gereguleerde beroepen;
 - e. andere belangrijke doelstellingen van algemeen belang van Nederland of de Europese Unie;
 - f. de bescherming van de onafhankelijkheid van rechters en rechterlijke procedures; en
 - g. taken op het gebied van toezicht, inspectie of regelgeving op de hierboven genoemde gebieden, de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen.
5. Zodra de belangen als genoemd in het vierde lid informatieverstrekking niet langer in de weg staan, draagt de verwerkingsverantwoordelijke zorg dat de vereiste informatie alsnog aan betrokkene wordt verstrekt.

Vanuit transparantie-oogpunt is het uitgangspunt dat betrokkene zo snel en volledig mogelijk wordt geïnformeerd over het onderzoek dat naar hen wordt gedaan. Dat is echter veelal niet mogelijk, omdat het informeren het onderzoek kan schaden of onbedoeld het criminele netwerk blootlegt. Dan kan een beroep worden gedaan op één van de uitzonderingen, zoals genoemd in bovengenoemd artikel 9 lid 4, onder a en b.

In algemene zin wordt de betrokkene via de website van de gemeente Hilversum geïnformeerd over de mogelijkheid dat gegevens verder worden verwerkt ter bestrijding van ondermijning door middel van publicatie van dit protocol. Per casus wordt altijd een afweging gemaakt of de informatieplicht tijdelijk moet worden uitgesteld. Indien dat het geval is wordt hiervan een notitie in het signaalformulier gemaakt onder vermelding van de reden. De betrokkene kan op een later moment alsnog worden geïnformeerd als de genoemde uitzonderingen niet meer van toepassing zijn. Hierop vindt een evaluatie plaats of dat aan de orde is.

Na vaststelling zal het privacy protocol inclusief werkproces ondermijning gelijktijdig met de evaluatie van het uitvoeringsplan ondermijning (tweejaarlijks) geëvalueerd worden. Indien werkprocessen of wet- en regelgeving worden aangepast en/of sprake is van nieuwe verschijningsvormen van ondermijning, kan dit van invloed zijn op de rechtmatigheid van de verwerkingen van persoonsgegevens. Dit kan leiden tot aanpassing van het privacy protocol (inclusief werkproces) ondermijning.